

Poglavlje jedan

KNJIGA JE stajala na jednoj od visokih policia u radnoj sobi, kao da je jedini primerak na svetu i kao da deca, da je nisu pronašla, nikada ne bi postala svesna seksualnog života svojih roditelja, niti saznala šta znači dodir vrele kože; kao da nikada ne bi čula glasove koji se prepliću, niti primetila kako se mesingani naslon kreveta pomera i struže malter, udarajući ga lagano. Njegovi stilizovani završeci tokom godina napravili su dva udubljena istog oblika na zidu spavaće sobe u kojoj su roditelji, u zavisnosti od toga o kakvoj je noći bila reč, spavali ili ostajali budni.

Knjiga se našla u istom redu sa međusobno nepovezanim i uglavnom zaboravljenim izdanjima: *Voteršip Daun*, *Dijeta za malu planetu*, *Kako da sagradite trem za vašu kuću*, *Da, ja to mogu: Ispovest Semija Dejvisa, mlađeg*, *Velika antologija zlatnih retrievera* i mnogim sličnim naslovima. Ovaj jedini primerak knjige koju su roditelji doneli kući bio je nonšalantno ostavljen na tako vidnom mestu, jer da su sve svoje primerke, uključujući i izdanja na stranim jezicima, odložili u kutije zatvorene lepljivom trakom u podrumu sa natpisom „Posuđe“ ili „Sitnice“, to bi značilo da

deci šalju poruku – seks je prljav. A ako ne baš prljav, onda u najmanju ruku nešto što se može prihvatiti samo ako se dešava ispod ćebeta i u mrklom mraku između vernih supružnika koji se, ispunjeni obostranom željom i ljubavlju, predaju strasti.

Roditelji, naravno, nisu bili pobornici ovakvog stava, budući da su već dugo voleli seks i gotovo sve što je za njega vezano, a ta ljubav je bila tako jaka da su čak skupili dovoljno hrabrosti i drskosti da o tome napišu knjigu. Ipak, kada su razmišljali o tome da će i njihovo četvoro dece pročitati tu knjigu, sa zebnjom su se pitali kako će ona uticati na njihove živote. Da li će se ona jednostavno odbiti od njihovih jedrih, mladih tela ili će im se zadržati u svesti zajedno sa razlomcima, špagetima iz konzervi i časovima klizanja – nebitnim stvarima koje bi trebalo vremenom da se zaborave – ili će se možda desiti nešto baš suprotno; nešto zbog čega će se te iste sitnice pretvoriti u nešto važno, sjedinjujući se u neki nezamislivi oblik koji će za decu ipak imati smisao?

Ali, poverenje je prevagnulo nad brigom i roditelji nisu videli nikakav razlog zašto knjigu ne bi stavili na policu u radnoj sobi, doduše visoku ali ne toliko da je deca ukoliko bi poželela, što se uostalom moglo sa velikom sigurnošću očekivati, ne bi mogla dohvatiti; nisu zamišljali da će posle toga ijedno od njih umreti od silnog šoka, već da će život nastaviti da teče svojim uobičajenim tokom, kao što to uvek biva. Knjigu je otkrio Majkl Melou, trinaestogodišnjak, drugo dete u porodici Melou. Desilo se to u kasno popodne jednog petka, novembra 1975. godine. Tumarajući po kući ušao je u biblioteku samo nekoliko trenutaka pošto je njegov otac ugurao knjigu na slobodno mesto na polici a zatim se vratio na sprat. Majkl je tragao za svojom mini-spajalicom *svinglajn* da bi spojio mnogobrojne stranice na kojima je ispisao svoj rad o osmozi kroz ljusku jajeta. Kako se njegova mala crvena spajalica uopšte našla u radnoj sobi bila je potpuna misterija. Stvari su u

ovoj kući prosto letele iz jedne prostorije u drugu: spajalica koju je dečak inače držao u svom pisućem stolu mogla je neobjašnjivo da se nađe rasklopljena ispod stočića za kafu u radnoj sobi; kutija kre-kera mogla je privremeno da se udomi na polici u kupatilu. Stvari su se kretale, premeštale, zamenjivale mesta, naizgled nestrpljive i nemirne baš kao i njihovi vlasnici.

Krećući se po radnoj sobi, Majkl je postao svestan neke novine kao da je imao onu vrstu uvrnutog fotografskog pamćenja – sposobnost da oseti da se u blizini nalazi nešto što ne bi trebalo da bude tu i što zaista i nije bilo u sobi kad je ranije u toku dana zalazio u nju. Obuzelo ga je ono *fee fie fo fum*¹ osećanje, praćeno mirisom ljudske krvi – ili tačnije, neljudske krvi, nečega što nije sasvim pripadalo ovozemaljskom. Spajalica koje nije bilo nigde na vidiku nije se odazvala, ali knjiga jeste. Stajao je trepćući dok mu je pogled polako klizio naviše, prema policama sa kojih su ga pozdravljali poznati, utešni naslovi knjiga koje su zajedno tokom godina dale prepoznatljiv, jedinstven oblik njegovom porodičnom životu, baš kao i zidni kalendar Unicefa zakucan na unutrašnjoj strani vrata od ostave, ili ona kuhinjska fioka u kojoj su držali samo baterije; svaki put kada bi je otvarali, čuo se zvuk njihovog kotrljanja.

Za život porodice Melou bila je karakteristična i pesma koju su često pevali na letovanjima. Iz godine u godinu dok su jurili autoputem prema Kolonial Viliamsburgu sa njegovim svećarima i tkaljama, ili pak prema Roring Fajer Lodžu, uspavanom i zapuštenom odmaralištu u Pokonosu, zbijeni zajedno sa celim prtljagom u njihovom *volvo karavanu*, zapevali bi:

„Oh, mi smo porodica Melou“, počeli bi, „nekoliko devojaka i mladića“, a zatim nastavili u istom tonu, ubacujući imena ostalih porodica iz komšiluka: „Mi nismo Gamblovi jer bismo bili kao dabrovi.“ Ili: „Mi nismo Drajeri, jer bismo bili loši frajeri.“ Ili:

„Mi nismo Rinzlerovi, jer bismo bili...” Tišina nabijena nedoumi-
com ispunila je vozilo dok su svi razmišljali kako da se izvuku iz
ovog problema.

„...*Pinzlerovi!*” vrisnula je najmlađa Klodija, pa iako je rima bila
potpuno besmislena nije se čuo nikakav komentar osim podruglji-
vog stenjanja starije dece koje su vrlo brzo prekinuli oštri pogledi
roditelja, posle čega su se svi složno prepustili pesmi ponavljajući
Klodijinu rimu. Svaka porodica na svetu ima neku svoju banalnu
besmislenu pesmu, kolekciju knjiga koje niko ne čita, zidni kalen-
dar, ili fioku sa baterijama koje se kotrljaju po njoj, i sve to podseća
ali samo delimično, na iste takve stvari neke druge porodice. Ove
sitnice ušle su davno u kuću porodice Melou i postale njen nera-
skidivi deo. Još uvek u radnoj sobi, Majkl Melou je skočio bos na
kauč i odazivajući se na poziv koji je samo on mogao čuti, pretra-
živao je pogledom drugu policu odozgo dok je nije ugledao.

Knjiga je bila debela sa belom riknom i tvrdim koricama koje
su prosto isijavale toplotu i strast a koje je izdavačev logo samo
dodatno isticao – sirena iscrtana na rikni sa rukom na kuku i bez-
brižno zabačenim dvokrakim repom; izgledalo je kao da se upravo
obraća lično njemu. Govorila mu je: *Uzmi je, Majkl. Hajde, ne
boj se. Nemaš čega da se bojiš osim samog straha.* Ovu poslednju
misao naučio je baš te sedmice na času sociologije.

Povukavši je svom snagom, istrgao je knjigu iz njenog vaku-
uma, užasnutim pogledom preleteo preko tog ratnog trofeja, a
zatim je gurnuo pod košulju i priljubio njenu sjajnu površinu o
svoju golu, mat kožu, zaboravivši potpuno i mini-spajalicu i poste-
penu osmozu kroz ljusku jajeta. Brzo se uspenrao uz dva reda
stepenika i zavukao u mrak svoje spavaće sobe iz koje nije izašao
čitav sat.

U toku tog jednog sata Majkl Melou je shvatio da ne može sam
da se izbori sa onim što je video u knjizi. Moraće da podeli ovo

iskustvo sa Holi koju je i inače često konsultovao kad god bi mu nešto bilo i suviše teško, složeno, previše uzbudljivo ili pak nedovoljno jasno. Ona je bila starija, iskusnija i gledala je na stvari sa onom dozom sofisticiranosti i cinizma koja je njemu nedostajala. Ali onda se predomislio pomislivši da ne može u tu priču da uvuče *samo* Holi jer bi njoj izgledalo čudno, čak perverzno, da je brat pozove da zajedno sa njim čita ovakvo štivo. Morao bi, dakle, da sa knjigom upozna i drugu sestru i brata, što bi moglo da postane bitan momenat u njihovom zbližavanju, pa čak i neraskidiva spona među njima. Odlučio je da tako i postupi. Jer ako vaši roditelji napišu takvu vrstu knjige koja tek što je, uz prasak, ugledala svetlo dana, nema šanse da je pročitate sami ne razmenjujući mišljenje sa nekim; nemoguće ju je ignorisati i ponašati se potpuno kul i ravnodušno u njenom prisustvu. Malo je verovatno da živite u istoj kući sa tom knjigom, da prolazite pored nje u radnoj sobi dok ona prosto gori na polici a da pri tom sebi jednostavno kažete: *Nisam spreman za ovo*.

Majkl je sedeo na krevetu u svojoj sobi, držeći otvorenu knjigu na krilu. Osetio je kako mu se u udubljenju iznad gornje usne nakupio znoj i brzo ga je uklonio obliznuvši se jezikom. Već i ovaj bezazleni pokret nekako je asocirao na seks, baš kao i ukus telesnih sokova koja su natapala ljudska tela. Njegov sopstveni znoj dobio je nove osobine, a na sličan način i njegov jezik, koji je odjednom postao debeo, nabijen energijom i osetljiv. Koji je deo njegovog tela sledeći na redu – jagodica palca? Čašica kolena? Da li to znači da svaki delić tela zapravo ima sasvim drugačije značenje i da se nudi svakome ko poželi da ga zgrabi?

Malo kasnije vratio je knjigu na policu, ne rekavši nikome ni reči. Ali je već počeo da razrađuje plan i sada je samo čekao. Rano popodne sledećeg dana Majkl je obavestio ostale: „Otišli su. Čuo sam kola.“

Bila je kišna subota i svi su se uvukli u kuću. Celo predgrađe Vontauket kao da je bilo u ranoj fazi hibernacije u kojoj su i deca iz drugih porodica ostala zarobljena i paralizovana u svojim domovima, osećajući se neobjašnjivo bespomoćna pred kišom i hladnim vremenom. Leti je ovaj grad znao šta valja činiti, kako iskoristiti programirane prskalice za vodu i vatromet, ili roštilje u obliku kupole smeštene u dvorištu iza kuće; umeli su da iskažu duh i volju za životom, ali u danima nalik današnjem, uvek je izgledalo kao da su svi pali u lokalnu kliničku depresiju. Ništa se nije mrdalo. Roletne su bile spuštene. Iza zatvorenih vrata kuća, u kuhinjama prekrivenim pločicama bele boje ili boje avokada ili bakra, hleb se letargično ubacivao u proreze tostera, psi su dobijali hranu iz konzervi. Za ovalnim stolom, za kojim je sedela cela porodica, lica su se skrivala iza široko raširenih novina – nevidljivih zidova – povlačeći se u svoje odvojene svetove. Davno razbijene stvari će možda danas biti popravljene, bar delimično, jer bi posle početnog entuzijazma nastupila dosada i većina bi naposljetku potpuno odustala od započetog posla.

Na prvi pogled činilo se da takva inercija vlada i ovde u velikoj kući od sekvoje na Svortmor serklu. Zaostale kapi kiše jednolično su padale sa breza prekrivajući stazu od cigala klizavim lišćem dok su u kući porodice Melou deca sedela ili ležala na jastucima od kašmira razbacanim po podu drečavoružičaste sobe najstarije sestre Holi. Iako veći deo vremena niko nije progovarao ni reč, u samoj sobi, a posebno u Majklovoj svesti, tiho je bujala uskomešana, svesno usmerena energija. Dašijel, koji je sa osam godina bio pretposlednje od četvoro dece, pevušio je za sebe neku svoju izmišljenu pesmicu o električnom otvaraču za konzerve koji je oživeo i počeo da pleše, dok su ostalo troje pospano završavali jedan krug igre „Života“, sa detaljnim spiskom mogućnosti: otići na koledž, izabrati karijeru, kupiti automobil, venčati se. (Zašto si uvek morao

da radiš nešto? Svako od dece postavljalo je s vremena na vreme to pitanje. Šta su ljudi očekivali od tebe? Zašto nisu mogli da te ostave na miru i dozvole da jednostavno samo *postojiš*?)

Majkl Melou, lukavi organizator budućih događaja i osoba koja je u svojim rukama držala sudbine svojih sestara i brata, bio je vitak, tamnoput i zgodan iako je govorio pomalo nazalno, kao da mu je nos stalno zapušten, i imao onaj knjiški izgled zbog čega će ga, hteo on ili ne, celog života ljudi smatrati intelektualcem, pa makar završio kao vozač viljuškara. Bacio je pogled preko table za igru na svoju stariju sestru Holi, osobu koja mu je tako često zaokupljala misli, a o čemu, što mu je bilo sasvim jasno, nikada neće smeti da progovori. Celu stvar će morati da zakopa kao kost. U svojoj petnaestoj godini Holi je uspevala da očara sve oko sebe svojom blistavom plavom kosom i pegicama grupisanim na licu, rukama i grudima: mnogobrojna lèta provodila je zavaljena u ležaljci na plaži Džons, držeći ispred sebe rašireni stari album sa pločama koje više nisu bile upotrebljive (*Mič Milerove zvezdice i prugice pevaju zajedno*) zamotan u aluminijumsku foliju. Tanak sloj aluminijuma privukao bi sunčeve zrake koji bi se zatim odbili prema svetlom, nežnom licu devojke koja je tu ležala. To je bilo davno pre zaštitnih faktora ili upozorenja o fatalnim posledicama raka kože, a sunce je stvaralo takav zid svetla da joj se, čak i kad bi zatvorila oči, činilo da gleda u nešto srebrnasto belo: sneg koji pada ili ogroman talas.

Sada, u ovim hladnim danima kasne jeseni kada je leto već uveliko bilo zaboravljeno, reflektor zatvoren i gurnut u plakar na trećem spratu, zajedno sa izduvanim unutrašnjim gumama i tankim, surovo grubim peškirimama za plažu, Holi Melou je zevajući sedela na podu svoje sobe i nije joj ni na kraj pameti bilo da razmišlja o svom bratu ili o ostalim članovima porodice; u njenim mislima bilo je mesta samo za nju samu. Stopala su joj bila ušuškana u

sunderastim, svetlozelenim kratkim čarapama. Kao i većini petnaestogodišnjakinja uvek joj je bilo hladno, kao da se ženska koža tanjila u pubertetu ostavljajući devojke nezaštićene pred naletom bilo koje zalutale misli, straha ili želje i ispunjavajući ih stalnom potrebom da budu prekrivene slojevima odeće. Odjednom je Holi prosto morala da bude zaogrnuta heklanim šalovima i pončoima. Odnedavno je počela da oseća potrebu i da je prekrije toplu, dlakava ruka nekog mladića čija bi težina izazvala ono osećanje zadovoljstva koje nije mogla da pronađe sedeći sama u svojoj ružičastoj sobi. Tu boju je još odavno izabrala zbog njene, ukrasima prenatrpane, nabujale mladalačke ženstvenosti, ali koja je u poslednje vreme više podsećala na boju razbuktalog očajanja.

Pubertet je nedavno i sasvim odvojeno ušao u živote Holi i Majkla, praćen uobičajenim privlačnim propratnim pojavama, kao što su povećano lučenje sebuma i nekontrolisane promene raspoloženja. Iako se o tome nisu dogovarali, oboje su preuzeli uloge roditelja juniora svom mlađem bratu i sestri Dašijelu i Klodiji, koje su sada krasili novi zubi, ogromni u odnosu na njihove mlečne, nemarno izvučene košulje i jutarnji zadah koji je mirisao na vitamine. Majkl i Holi su zajednički vladali grofovijom na trećem spratu gde su živela sva deca, deleći prostor sa zbirkom životinja koje niko nije mogao stvarno da voli: lasicom, geko gušterom, akvarijumom sa vodenim majmunima (koji zapravo nisu bili ništa drugo nego takozvani usoljeni račići, iako su na oglasu prikačenom uz poštansku narudžbenicu opisani kao životinjice koje imaju ne samo usta i oči, nego i duge, uvijene trepavice) i ribom poznatom kao plava guramija, sa telom koje se prelivalo u duginim bojama i repom koji se raspadao, ostavljajući za sobom deliće dok je poput propelera udarao kroz uzburkanu, mutnu vodu.

Roditelji, uvek puni ljubavi prema svojoj deci, ali u poslednje vreme zaokupljeni iznenadnim, neverovatnim uspehom svoje

knjige, skoro se nikada nisu peli na treći sprat kuće pa je zbog toga to mesto postalo neka vrsta anarhičnog zverinjaka, ispunjeno teškim smradom, otiscima prstiju po zidovima i stvarima koje su pripadale carstvu dece i životinja, toliko različitom od donjeg, *roditeljskog* sprata, koje je predstavljalo modernu oazu u danskom stilu. Roditeljski sprat u kući porodice Melou kao da je gostima nagoveštavao seks, ili u najmanju ruku suptilan ambijent za nesputani seks; kao podrhtavajući, providni želatin u kome su muškarac i žena mogli da legnu na bilo koju površinu, svetlo drvo ili mesingani krevet i da započnu uvod u željeno, nestašno, maštovito kresanje.

Deca iz porodice Melou, na nagovor Majkla koji je izjavio da je došlo vreme da svi vide knjigu; da, kako je rekao, „odrastemo, uključujući i mene samog“, izašli su iz spavaće sobe i krenuli dole, tup-tup, niz škripave hrastove stepenice, prekrivene izbledelom persijskom stazom i usput prošli pored galerije pune istorijski tačnih porodičnih fotografija i školskih slika čija bi zajednička poruka mogla da bude „život je kratak“, a zatim, na odmorištu na prvom spratu, pored olovkom utisnutih oznaka koje su pokazivale rast dece od veličine hidranata za vodu pa sve do, kao u Majklovom slučaju, visine antilope.

Dašijel i Klodija su se udaljili od grupe, zaostajući za starijim bratom i sestrom. Klodija kojoj je bilo šest godina vukla je za sobom lutku trola držeći je za njenu čupavu narandžastu kosu i nije joj zapravo bilo jasno šta se to dešava; nije razumela čemu ta tajnovitost, ta potreba za ozbiljnošću iako je retko dovodila u pitanje autoritet Majkla ili Holi, koji su joj delovali stari kao drveće. Pošto je bila najmlađa, osećala se izdvojenom od ostalih, čak i od Dašijela koji je bio samo dve godine stariji od nje. Kada bi pomislila na Holi, poželela bi da se na mestu sruši i umre, jer je Holi bila tako

neuništivo ženstvena i lepa za razliku od nje koja je bila nemoćno, debelo, kratkonogo malo stvorenje, aseksualno i nevoljeno.

Posle škole Klodija je često gledala film u pola pet na kanalu sedam, sedeći sama u radnoj sobi dok je napolju nebo postajalo sve tamnije a njena braća i sestra se, zaokupljeni svojim poslovima, nalazili negde drugde u kući. Gledajući neprekidno filmove, verovala je da kada sasvim odrasteš postaje nužno da nađeš nekoga koga ćeš voleti. Ponekad noću u krevetu Klodija bi samu sebe obrglila rukama i ljubila i lizala svoju sopstvenu ruku, govoreći muškim glasom, glasom glumca iz filma u pola pet: „Volim te, ženo, i želim da te oženim.“

Bila je sigurna, već u tim godinama, da će verovatno biti teško naći nekoga ko će je oženiti. Moraće da mu plati. Imala je šest godina i štedela je novac, slažući ga uredno u svoju kasicu od tvrde bele plastike u obliku Pilsbari Douboja.²

Vikendima bi je ponekad roditelji pitali: „Klodija, zar nikad ne poželiš da potrošiš svoj džeparac?“

„Klodija je stipsa“, svečano je izjavila Holi. A onda je, bez nekog posebnog razloga, još i dodala: „Mrzim cicijaštvo.“

„Nisam ja cicija“, rekla je Klodija. „Samo sam isplanirala šta ću uraditi sa svojim novcem.“

Klodija Melou je mirno štedela novac svake sedmice, ne kupujući sebi ništa, ni čokoladu, ni gumeni štapić *Džoli Renčer* sa ukusom lubenice, ni male boce od voska sa koka-kolom, čiju si jednu kap morao da ispiješ brzim potezom, glave zabačene unazad. Bila je štedljiva, usamljena kaluđerica koja se čuvala za daleku budućnost koja obećava.

Iza nje je sada niz stepenice silazio Dašijel, mnogo tajanstveniji i sasvim drugačiji od nje, sa prstom zaguranim u nozdrvu. On je znao šta će uskoro videti i nije imao nikakvu želju da u tome učestvuje. Razmišljao je na koji bi način mogao da se